

Grundläggande granskning 2019 av Nämnden för hållbar utveckling

Revisionsrapport

Sammanfattning

Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning och fördjupad granskning. Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den struktur som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

Syftet med granskningen är att översiktligt bedöma om Nämnden för hållbar utveckling har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Sammantaget gör vi bedömningen att nämnden, bland annat utifrån bristande förutsättningar, inte fullt ut har säkerställt en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten under 2019. De bristande förutsättningarna för tillräcklig styrning består i att nämnden inte har förfogat över förvaltningen (Regional utveckling samt Enheten för folkhälsa) fullt ut under verksamhetsåret, vilket vidare är problematiskt utifrån ansvarsutkrävandesynpunkt.

Vi bedömer att det på en övergripande nivå finns en struktur för styrning och uppföljning som i huvudsak följer regiongemensamma policys. Vidare är måluppfyllelsen i nämndens verksamhet överlag god. En betydande del av målen i styrkort uppfyller emellertid inte tydligt Regionens krav på mätbarhet och en röd tråd mellan Regionplanens uttalade mål och nämndens styrkort, vilket delvis gör det svårt att verifiera bedömning av måluppfyllelsen. Nämndens styrning beträffande Enheten för folkhälsa under 2019 är vidare oklar.

Granskningen har i övrigt visat på ett antal utvecklingsområden för nämnden att beakta i syfte att säkerställa tillräcklig styrning och uppföljning av verksamheten utifrån fullmäktiges mål och policys. Nedan framgår våra främsta rekommendationer;

- Fastställ en dokumenthanteringsplan i enlighet med arkivreglementet.
- Säkerställ att delegationsordningen är känd inom förvaltningen. Säkerställ vidare rutiner för hantering av delegationsbeslut inklusive beslut som delegat hänskjuter åter till nämnden.
- Ta initiativ till att tydliggöra vad som faller inom ramen för nämndens ansvar för löpande ägarstyrning, i dialog med Regionstyrelsen.

Utöver ovanstående rekommendationer vill vi hänvisa till vår revisionsrapport från december 2019 ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling¹”.

¹ Dnr 19REV63

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
3	Revisionskriterier	4
4	Metod.....	5
5	Resultat av granskningen.....	5
5.1	Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?	5
5.2	Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet? Uppfyller rapporteringen nämndens krav?	11
5.3	Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?	15
5.4	Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?.....	20
6	Revisionell bedömning	21

1 Bakgrund

Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den struktur som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen är att översiktligt bedöma om Nämnden för hållbar utveckling har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Utifrån syftet ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?
- Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet? Det ingår även att bedöma måluppfyllelsen.
- Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?
- Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Uppdraget är primärt avgränsat till att följa nämndens protokoll med tillhörande handlingar.

3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar.

De revisionskriterier som har bildat underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar är huvudsakligen följande:

- Kommunallagen,
- Reglemente² för Nämnden för hållbar utveckling
- Regionplan 2019-2021³
- Policyn Samlad ledningsprocess⁴

² Beslutad av Regionfullmäktige 2018-04-25 § 83, reviderad 2019-06-20, § 115

³ Beslutad av Regionfullmäktige 2018-04-25, § 56

⁴ Beslutad av Regionfullmäktige 2017-04-27, § 87

4 Metod

Granskningen har i huvudsak genomförts genom dokumentstudier, primärt protokoll med tillhörande underlag. Granskning av det interna kontrollsystemet har även genomförts genom stickprov av verifikationer.

Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats enligt gällande rutiner, vilket bl.a. innebär att ett utkast till rapport har överlämnats för saklighetskontroll till berörd förvaltningschef och Regiondirektören.

5 Resultat av granskningen

5.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?

5.1.1 Har nämnden fastställt ett balanserat styrkort i enlighet med anvisningarna i Regionplanen?

Nämndens initiala balanserade styrkort för 2019 fastställdes av Regionstyrelsen 2018-05-08—09 § 163, mot bakgrund av att den nya nämnden tillträdde 1 januari 2019. Nämnden reviderade styrkortet 2019-05-16 § 38.

Både nämndens ursprungliga och reviderade styrkort omfattar strategiska områden, inriktningsmål, mål och mått för de fyra perspektiven (invånare, medarbetare, processer och ekonomi), i enlighet med *Regionplan 2019-2021*.

Det reviderade styrkortet omfattar tio mål med 18 mått. För nio (50 procent) av måtten är nivåerna för 2019 både preciserade och mätbara, två (11 procent) av måtten anger en riktning (öka/minska) och för resterande sju (39 procent) är målnivån kopplad till att en kvalitativ beskrivning ska redovisas.

Målen i invånar- och processperspektivet, framförallt i det reviderade styrkortet, noteras i få fall överensstämma med de uttalade målen⁵ som anges i Regionplanen. Dock kan vi urskilja en koppling mellan målen och Regionplanens skrivningar i stort.

Det framgår inte av nämndens reviderade styrkort specifika mål och mått som avser Enheten för folkhälsa, vilken nämnden övertog ansvaret för i juni 2019 enligt det reviderade reglementet⁶. Ett mål och mått kopplat till folkhälsa fanns däremot i nämndens initiala styrkort. Det initiala styrkortet gällde dock innan nämnden formellt övertog ansvaret för folkhälsoarbetet.

Kommentar

Nämnden och initialt Regionstyrelsen har fastställt varsitt balanserat styrkort för verksamhetsåret 2019, utformat i enlighet med anvisningarna i Regionplanen.

Revideringen av styrkortet har inneburit förändringar vad gäller antal och innehåll i mål och mått. Det är oklart vilken styrning som har skett utifrån mål i det initiala

⁵ Önskade resultat till år 2021, Långsiktiga mål (10 år och framåt)

⁶ Regionfullmäktige 2019-06-19--2019-06-20 § 115

styrkortet som upphörde vid revideringen 2019-05-16, eftersom nämndens måluppföljning vid delårsrapport och årsbokslut gäller det reviderade styrkortet. Att det reviderade styrkortet inte omfattar mål kopplade till nämndens nya ansvarsområde (för folkhälsoarbetet) enligt reglementet, kan enligt vår bedömning innebära en otydlighet i vad som ska uppnås.

Som vi uppfattar det uppfyller knappt hälften av målen i styrkortet inte tydligt kraven på mätbarhet i fullmäktiges policy *Samlad ledningsprocess*⁷. Nämndens revidering av styrkortet har dock medfört en förbättring avseende måttens precision och mätbarhet. Vidare har det noterats att målen i invånar- och processperspektivet, framförallt i det reviderade styrkortet, i få fall överensstämmer med uttalade mål i *Regionplanen*. Det är följaktligen ett utvecklingsområde för nämnden att tydliggöra den röda tråden mellan de uttalade målen i Regionplan och styrkort. I samband med saklighetsgranskningen av vår revisionsrapport framförde Regionala utvecklingsdirektören att det är lika viktigt att tydliggöra de villkor som finns fastställda för extern finansiering av flera områden inom nämndens ansvarsområden.

5.1.2 Har styrkort upprättats och konkretiserats på förvaltningsnivå?

Förvaltningen Regional utveckling har i budgetskrivelsen för 2019⁸ bifogat ett styrkort, vari mål och mått överensstämmer med nämndens initiala styrkort för 2019. Styrkortet omfattar således de 13 målen och de 18 måtten och målnivåerna i nämndens initiala styrkort som gällde fram till revideringen 2019-05-16. Enligt uppgift vid fördjupad granskning 2019⁹ har förvaltningen inte har gjort någon ändring i sin verksamhetsstyrning, som följd av att nämnden reviderat sitt styrkort.

Enligt budgetskrivelsen regleras förvaltningens verksamheter av såväl lagar och förordningar, som av Region Västernorrlands egna styrdokument, samt den regionala utvecklingsstrategin. För i princip alla verksamhetsområden finns enligt budgetskrivelsen av Regionfullmäktige och Regionstyrelsen fastställda områdes-specifika styrdokument, exempelvis kulturplan, miljö- och energiplan och folkhögskoleplan.

Kommentar

Revisionen har vid senare årens grundläggande granskning¹⁰ konstaterat att tillämpningen av styrkortsmodellen är ett allmänt utvecklingsområde i Regionen. Vid fördjupad granskning av nämnden 2019¹¹ framkom att frågan om utformande av styrkort med genomslag i hela organisationen kontinuerligt är uppe för diskussion inom förvaltningen.

⁷ Målen ska vara uppföljningsbara genom mätbara resultatindikatorer som kan verifiera om målen uppnås.

⁸ Regionstyrelsen 2018-10-12 § 315

⁹ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

¹⁰ Exempelvis ”Grundläggande granskning av Hälso- och sjukvårdsnämnden 2018” dnr 18REV64

¹¹ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

Att förvaltningen inte har gjort någon ändring i sin verksamhetsstyrning, som följd av att nämnden reviderat sitt styrkort, innebär enligt vår bedömning en otidlighet avseende huruvida nämndens styrning har omsatts i verksamheten. En aspekt som vidare behöver beaktas är att Regionstyrelsen enligt sitt reglemente har mandat att besluta kring delar av förvaltningens verksamhet¹². Detta stärker enligt vår bedömning behovet av att åstadkomma en tydlig styrkedja från politik till förvaltning. I övrigt se kommentar under 5.1.1.

5.1.3 Vilka planer och/eller mål har nämnden beslutat om i övrigt?

I granskningen ingår att notera väsentliga beslut om planer och/eller mål, utöver nämndens styrkort. Vi har noterat följande beslut:

- *Kulturpolitiskt positionspapper - Regionsamverkan Kultur i Norr*¹³
Nämnden beslutade att ställa sig bakom Kulturpolitiskt positionspapper – Regionsamverkan kultur i norr. Ärendet handlar om att norrlandsregionerna vill samverka för fortsatt utveckling genom en gemensam kulturpolitisk positionering. Samarbetet syftar till att ytterligare stärka det professionella kulturlivets roll och position som tillväxtfaktor i norra Sverige samt ge kulturen i norr en starkare nationell röst.
- *Allmän yrkesinriktad kurs*¹⁴
Beslut att ställa sig bakom den nya folkhögskoleutbildningsformen ”Allmän yrkesinriktad kurs” och dess innehåll. I ärendet framgår att målsättningen är att lansera denna form av utbildning höstterminen 2019. Utbildningsinriktningen kommer att bedrivas inom ramen för det befintliga statsbidraget.
- *Ålsta folkhögskola, utveckling av lokaler och verksamhet i Sundsvall*¹⁵
Beslut att godkänna att Ålsta folkhögskola etableras på Kyrkogatan i centrala Sundsvall för att möjliggöra planerad utveckling av verksamheten, att godkänna att nytt hyresavtal ingås för en tid av fem år, med möjlighet till förlängning och på ovanstående villkor, att förändringen genomförs 1 augusti 2019.
- *Handlingsplaner för folkhögskolor*¹⁶
Beslut att anta handlingsplan för förstärkningsbidrag (Ålsta) och handlingsplan för arbetet med språkligt stöd (Ålsta, Örnsköldsvik, Håla).
- *Folkhögskoleplan 2020-2022*¹⁷
Beslut att fastställa folkhögskoleplan 2020-2022. I ärendet framgår att nuvarande folkhögskoleplan gäller 2017-2019.
- *Folkhögskolornas kursutbud 2020/2021*¹⁸
Beslut att fastställa kursutbud för 2020/2021 (Ålsta, Håla, Örnsköldsvik). Som noterats vid fördjupad granskning framgår i underlagen till besluten också

¹² ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

¹³ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 87

¹⁴ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-03-21 § 29

¹⁵ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-03-21 § 30

¹⁶ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 90, 91, 92, 93

¹⁷ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-11-14 § 103

¹⁸ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-11-14 § 106, 105, 104,

uppgift om prissättning för respektive kurs samt övriga priser exempelvis för internat och lunch. Nämnden har dock formellt inte tagit beslut om prissättning även om vi uppfattar att det var avsikten¹⁹. I nämndens delegationsordning framgår att Förvaltningschef är delegat för att fatta beslut om avgifter för kost och logi vid folkhögskolornas internat.

- *Konferenspriser 2020 Hola folkhögskola*²⁰
Beslut att godkänna prissättning för konferensverksamheten 2020 på Hola folkhögskola. I ärendet framgår att *enligt gällande delegation ska prissättning för externa och interna konferenser antas av styrelsen*. I nämndens delegationsordning framgår att Förvaltningschef är delegat för att fatta beslut om konferensavgifter för interna och externa konferenser vid folkhögskolorna och att självkostnadsprincipen ska beaktas.

I övrigt har nämnden beslutat om att *föreslå Regionfullmäktige att besluta* om ett antal planer och dokument, såsom;

- att godkänna Miljö- och energiredovisning 2018.²¹
- att fastställa reviderat Reglemente för Regionstyrelsen, Nämnden för hållbar utveckling och Hälso- och sjukvårdsnämnden 2019-2022.²²
- att godkänna föreslagna ändringar i Reglemente för sjukresor samt att reviderat reglemente börjar gälla 1 september 2019.²³
- att anta ”Policy för jämlik hälsa” att gälla från och med 2019-07-01; samt att ”Folkhälsopolicy 2017–2019” upphör 2019-06-30.²⁴
- att anta ”Kommunikationspolicy 2019 - 2022”, samt att upphäva tidigare ”Kommunikationspolicy för Region Västernorrland”, ursprungligen beslutad av Landstingsfullmäktige den 24 juni 2015.²⁵
- att fastställa reviderad policy ”Stöd till ideella organisationer i Region Västernorrland”; att policyn ”Stöd till ideella organisationer i Landstinget Västernorrland” upphör att gälla.²⁶
- att fastställa reviderad ”Digitaliseringspolicy” för Region Västernorrland.²⁷
- att kopplat till sjukresor höja egenavgifter, högkostnadsskydd och resekostnadsersättning från 1 januari 2020.²⁸

¹⁹ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

²⁰ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-12-18 § 121

²¹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-03-21 § 25

²² Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-05-16 § 56

²³ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-05-16 § 40

²⁴ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-05-16 § 42

²⁵ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-05-16 § 41

²⁶ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 83

²⁷ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 85

²⁸ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 88

- att fastställa kompletterat ”Reglemente för sjukresor i Region Västernorrland” att gälla från och med 1 januari 2020.²⁹

Vi har noterat att såväl nämnden som Regionstyrelsen har ett ansvar för ägarstyrning. Nämnden ansvarar enligt reglementet för löpande ägarstyrning medan Regionstyrelsen har ett ansvar för ägarstyrning avseende uppsiktsplikt och beredning.

Kommentar

Angående beslut om avgifter för kost och logi vid folkhögskolornas internat samt beslut om konferensavgifter vid folkhögskolorna, är dessa enligt nämndens delegationsordning delegerade till Förvaltningschef. Enligt delegationsordningen kan delegat hänskjuta beslutsfattande i ett ärende till den som delegerat beslutsrätten. Denna regel framstår ha tillämpats vad gäller att nämnden och inte delegat har beslutat om konferensavgifter för 2020. Det har däremot inte tagits något formellt beslut under 2019 (av vare sig nämnd eller delegat) kring folkhögskolornas avgifter för internat och lunch. Enligt vår bedömning råder viss oklarhet kring hur delegationsordningen avseende folkhögskolorna har tolkats och tillämpats under 2019. Det är av vikt att nämnden har rutiner som säkerställer en ändamålsenlig hantering av delegationsbeslut inklusive beslut som delegat hänskjuter åter till nämnden.

Vad som faller inom ramen för nämndens respektive Regionstyrelsens ansvar för ägarstyrning är enligt vår mening otydligt. Vi rekommenderar därför att nämnden tar initiativ till att tydliggöra vad som faller inom ramen för nämndens ansvar för löpande ägarstyrning, i dialog med Regionstyrelsen.

5.1.4 Vilka uppdrag till verksamheten har nämnden beslutat om i övrigt?

I granskningen ingår att notera väsentliga uppdrag till verksamheten. Vi har noterat följande uppdrag som beslutats under 2019:

- Uppdrag åt kommunalförbundet KTM att för Region Västernorrlands del upphandla regional kollektivtrafik med busslinje 40³⁰. Beslut om att KTM inhämtar Region Västernorrlands godkännande innan beslut om tilldelning sker. Beslutet innehåller även några ytterligare punkter kopplade till ärendet.
- Uppdrag åt kommunalförbundet (KTM) att upphandla särskilda persontransporter med taxi (sjukresor), för regionens räkning, med avtalsstart i juni 2021³¹. Beslutet innehåller även ytterligare punkter kopplade till ärendet.
- Uppdrag till Ålsta folkhögskola att fortsätta sitt arbete med projektet³². Ärendet gäller ansökan om projektmedel för ESF projekt – Samverkan för arbete.
- Uppdrag till förvaltningen Regional utveckling att utifrån upprättade budgetförutsättningar senast den 20 september 2019 inkomma med förslag till Verksamhetsplan inklusive budget för 2020 samt plan för 2021–2022.

²⁹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 82

³⁰ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 89

³¹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-01-30 § 15

³² Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-06-14 § 64

- Uppdrag till Regiondirektören att fortsätta stödja utvecklingen mot ett systematiskt arbetssätt med riskanalyser och riskhantering³³ (i samband med ärendet Nämndens internkontrollplan 2019).
- Beslut att fastställa föreslagen ”Riktlinje för hantering av offentlig konst i Region Västernorrland”³⁴. I ärendet framgår att *nämnden har givit kulturverksamheten i uppdrag* att ta fram en ny riktlinje för hantering av offentlig konst i Region Västernorrland. Att revidera riktlinje för konst inom Regionen ingår som ett mått i nämndens reviderade styrkort. Vi har i övrigt inte kunnat härleda dokumentation över var nämnt uppdrag till kulturverksamheten återfinns.

Kommentar

Det framgår i protokoll under punkten information från förvaltningen³⁵ att Nämnden för hållbar utveckling är budgetansvariga för förvaltningen och att reglementet styr ärendefördelning från förvaltningen till nämnden respektive styrelsen.

I protokoll och bilagt material under 2019 har det inte noterats att nämnden har en dokumenterad uppföljning av beslutade uppdrag som ska återrapporteras till nämnden. Vi rekommenderar därför att nämnden inför rutiner som säkerställer att en regelbunden och dokumenterad uppföljning sker av verkställandestatus, för såväl utgivna uppdrag som för övriga fattade beslut.

5.1.5 Har nämnden tagit enskilda beslut av väsentlig betydelse som bör uppmärksammas?

Nämnden har beslutat om tilldelning av Regionens interna och externa miljöpris för 2018.³⁶

Vi har i övrigt inte noterat att nämnden tagit andra väsentliga beslut, utöver vad som redovisats i tidigare avsnitt.

Kommentar

Nämndens beslut om revidering av styrkort för 2019 bedöms särskilt viktigt att notera, eftersom det reviderade styrkortet inte har ingått i budgetskrivelsen och därmed inte behandlats av fullmäktige. Beslutet om revidering³⁷ specificerar inte att beslutet ska delges till annan instans, såsom fullmäktige eller Regionstyrelsen. Detta är värt att notera eftersom revideringen enligt protokollet innebär ”överflyttning av uppdrag/ansvarsområden till styrelsens styrkort från nämndens styrkort”. Utifrån vad som går att utläsa i protokoll har vidare inte nämnden tagit beslut för att säkerställa att förvaltningen anpassat sitt styrkort till revideringen.

³³ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-01-30 § 18

³⁴ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 84

³⁵ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-12-18

³⁶ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-01-30 § 19

³⁷ Nämndens förslagsprotokoll 2019-05-16 § 38 – enbart Förslagsprotokoll (regionens webbplats och i Platina)

Vid nämndens beslut att föreslå fullmäktige³⁸ att bevilja KTM:s förbundsdirektion och de enskilda ledamöterna i denna ansvarsfrihet, deltog inte tre ledamöter i beslutet pga. jäv. En nämndledamot deltog i beslutet som inte ingick i direktionen under 2018. Emellertid var ledamoten utsedd till ny ordförande för KTM från 2019 och har undertecknat ingressen ”Ordförande har ordet” i KTM:s årsredovisning för 2018. Vi bedömer det vara av vikt att nämnden fortsätter att bevaka att inte beslut fattas med jävsproblematik kopplat till nämndledamöters engagemang i ägar- och medlemsstyrningssammanhang.

5.2 Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet? Uppfyller rapporteringen nämndens krav?

5.2.1 Efterlevs de regiongemensamma kraven på rapportering? Har nämnden ställt några krav därutöver?

Nämnden ansvarar för att verksamheten kontrolleras, följs upp och utvärderas inom sitt ansvarsområde. Nämndens balanserade styrkort följs upp genom månadsrapport, delårs- och årsredovisning.³⁹

Nämnden har fastställt en tidplan för månadsrapporteringen. Av den framgår att förutom månatlig rapportering till nämnden upprättas en förstärkt månadsrapport efter april, en delårsrapport efter augusti och en verksamhetsberättelse när året är slut. Vidare framgår att Förvaltningschefen presenterar underlaget på angivna datum.⁴⁰ Förvaltningen Regional utveckling har i stort rapporterat enligt beslutad tidplan. Vi har noterat att sammanträdenas föredragningar alltså omfattar månatlig lägesrapport i aktuella frågor från Regional utvecklingsdirektör och Controller samt från Rektorer avseende styrning och rapportering från folkhögskolor.

Delårsrapportering har skett från förvaltningen Regional utveckling och behandlats av nämnden enligt fastställd tidplan. Även ”Delårsrapport 2019 Folkhälsa och Samordningsförbund” fastställdes av nämnden vid samma tillfälle.⁴¹ Förvaltningen Regional utveckling har i sin delårsrapport redovisat resultatet för samtliga av de nio målen och måtten i nämndens styrkort som skulle redovisas per 2019-08-31. Nämndens egen delårsrapportering saknar dock angiven måluppfyllelse för tre av fem mål i processperspektivet samt saknar bedömning avseende intern kontroll. Uppfyllelse för två av målen⁴² kommenteras inte av nämnd eller förvaltningen Regional utveckling i delårsrapporterna.

Vid delårsrapporten gjorde såväl nämnden, förvaltningen Regional utveckling som Folkhälsa och Samordningsförbund den samlade bedömningen att de uppnått full måluppfyllnad i alla fyra perspektiven.

³⁸ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-05-16 § 45

³⁹ Balanserat styrkort 2019, Nämnden för hållbar utveckling, Reviderat NHU 2019-05-16 § 38

⁴⁰ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-01-30 § 17

⁴¹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 78, 79, 80.

⁴² Hållbara strukturer och effektiva processer som främjar en hållbar regional utveckling, De regionala kulturverksamhetsområdena ska vidareutvecklas i hela länet.

Regional utveckling har i sin verksamhetsberättelse för 2019 redovisat resultatet för mål och mått i nämndens styrkort som skulle redovisas årsvis. (Måttet chefsindex mäts vartannat år och redovisas därför inte för 2019). Förvaltningens samlade bedömning är full måluppfyllnad i alla fyra perspektiven. Vissa mått i processperspektivet har dock inte uppnått målnivån 2019⁴³, vilket också kommenteras i verksamhetsberättelsen. Det ekonomiska utfallet för nämnden som helhet uppgår till +28 mkr, varav förvaltningen Regional utveckling +25 mkr och Enheten för folkhälsa + 3 mkr. Som framgår av vår fördjupade granskning⁴⁴ så var andelen externa medel 42 % av förvaltningens (Regional utveckling) budget. Utfallet uppgick till 46,8 %⁴⁵.

Verksamhetsberättelse 2019 för Folkhälsa och Samordningsförbund avser Enheten för folkhälsas verksamhet 2019. Därtill bifogas en redogörelse över samordningsförbundens verksamhet i länet. Verksamhetsberättelsen har upprättats utifrån den modell som tillämpas av Nämnden för hållbar utveckling. I denna modell anges inga specifika mål för enheten för folkhälsa inom invånar- och processperspektivet. Därför har uppföljning i dessa perspektiv gjorts mot relevanta mål i Regionstyrelsens styrkort, relaterade till enhetens verksamhet 2019.⁴⁶

Den samlade bedömningen av måluppfyllelse för Enheten för folkhälsa är full måluppfyllelse i perspektiven Ekonomi och Process, medan måluppfyllelse i perspektiven Medarbetare och Invånare är nära att nås. Det framgår att omorganisation, nya kontaktytor och arbetsområden medfört ökad arbetsbelastning på enheten; vilket till viss del påverkat måluppfyllelsen i Medarbetarperspektivet. Vidare framgår att måluppfyllelse i Invånarperspektivet är ett tvärspektoriellt ansvar, där enheten är en viktig aktör, men som på egen hand har begränsade möjligheter att påverka måluppfyllelsen fullt ut.

Under 2019 har vi i övrigt noterat flera lägesrapporter och föredragningar för nämnden, bland annat kopplat till följande verksamheter och funktioner:

- Enheten kollektivtrafik och infrastruktur
- Ägardirektiv och Ägarforum Scenkonst Västernorrland AB
- Lägesrapport gällande Stiftelsen Läns museet Västernorrland
- Information och lägesrapport från Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län
- Framtagande av regional utvecklingsstrategi, Tillväxksamordnare
- Den centrala bedömningsfunktionen för sjukresor vid Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län

⁴³ Reviderad riktlinje för bidragsgivning inom RVN, Reviderad policy för konst och rumslig miljögestaltning, Översyn av regional samverkansstruktur genomförd

⁴⁴ "Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling" dnr 19REV63

⁴⁵ Procentsatsen avseende "Intäktsfinansieringsgrad 1" erhållen 2020-03-27 från Controller Regional Utveckling. "Intäktsfinansieringsgrad 1" definieras som verksamhetens intäkter/verksamhetens kostnader, inklusive avskrivningar externa och interna.

⁴⁶ Verksamhetsberättelse 2019 Nämnden för hållbar utveckling Folkhälsa och Samordningsförbund

- Hållbarhetschef och Hållbarhetssamordnare
- Kulturchef angående kultursamverkansmodellen
- Verksamhetschef Regionfastigheter
- Lägesrapport om utvecklingsprojektet rörande kollektivtrafik i länet, KOLL2020
- Samordnare hälso- och sjukvårdsadministration angående justering av reglementet för sjukresor
- Rektorer folkhögskolor

Kommentar

De regiongemensamma kraven på rapportering har efterlevts och rapporteringen motsvarar i huvudsak nämndens krav. Emellertid finns brister i fullständighet i *nämndens egen delårsrapportering 2019*. Nämnden har under året fått information från flera olika verksamheter av relevans för nämndens ansvarsområde. Vi bedömer att nämndens system för uppföljning och rapportering är tillräckligt frekvent för att ge förutsättningar att i tid kunna vidta åtgärder vid eventuella avvikelser.

Måluppfyllelsen för nämnden och dess förvaltning Regional utveckling samt Enheten för Folkhälsa är god inom alla perspektiven i delårsrapporten. Detsamma gäller i verksamhetsberättelsen 2019 för Regional utveckling. Enheten för folkhälsa visar i verksamhetsberättelsen full måluppfyllelse i hälften av perspektiven, medan målen är nära att nås för övriga perspektiv. Dock bör noteras att nämnden inte har uttalat några specifika mål för 2019 beträffande Enheten för folkhälsa, varvid nämndens styrning är oklar.

5.2.2 Har nämnden beslutat om åtgärder med anledning av eventuella avvikelser i det redovisade resultatet?

Vid fördjupad granskning av nämnden 2019 framkom att verksamhetshändelser som är extraordinära eller avvikande, i både positiv och negativ bemärkelse, omfattas av förvaltningens månadsrapporter till nämnden. Det gäller både för verksamhetens och ekonomins utveckling.⁴⁷

I protokoll och rapportering har enstaka avvikelser rapporterats under 2019, se punkter nedan. Dessa gäller (under processperspektivet) kemikaliehantering och (under ekonomiperspektivet) KTM:s positiva resultat. Åtgärder består i handlingsplan för kemikaliehantering och att en översyn⁴⁸ pågår av KTM:s organisation och finansiering.

- Regionens miljö- och hållbarhetsarbete utvecklas löpande med goda resultat. Utvecklingen sker i stort i enlighet med gällande målsättningar i miljö- och energiplanen och 2019 års handlingsplan, med några avvikelser.⁴⁹
- Den externa miljörevisionen under våren visade på en allvarlig och fem mindre avvikelser. Den allvarliga avvikelserna gällde kemikaliehantering och

⁴⁷ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

⁴⁸ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 Bilaga 2 Delårsrapportering Regional utveckling

⁴⁹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 79

uppkom med anledning av att liknande mindre avvikelser noterats vid tidigare revisioner. En checklista för kemikaliehantering utformades för att säkerställa att samtliga enheter inom Regionen har information och vetskap om hur kemikalier ska hanteras och förvaras. Totalt svarade 84 procent av Regionens enheter på checklistan. Samtliga avvikelser från den externa revisionen hantearades och åtgärdades inom föreskriven tid och resultatet av den efterrevision som genomfördes, på grund av den allvarliga avvikelsen, visar att åtgärdsarbetet är på god väg.⁵⁰

- Inga avvikelser finns rapporterade relaterade till arbetsmiljö, arbetsskador eller tillbud.⁵¹
- Kollektivtrafikmyndigheten har under perioden lämnat sin årsredovisning varvid det preliminära resultatet från myndigheten - som finns i vårt årsbokslut - visar på en positiv avvikelse för årets prognos med +6,6 mkr. De största avvikelserna mot budget var +4,7 mkr Norrtåg, -1,6 mkr sjukresor och +1,9 mkr landsbygdstrafik.⁵²
- Kollektivtrafikmyndighetens utfall för 2018 påverkade nämndens resultat 2019 med 6,6 mkr. Till det kan läggas ett överskott på 3,1 mkr avseende 2019, vilket innebär ett positivt resultat på totalt +9,7 mkr för nämnden 2019. Eventuella avvikelser vad gäller Norrtåg kan fortfarande komma att påverka resultatet under januari.⁵³
- En sammanställning över länets *samordningsförbunds* verksamhet lämnas. Bedömningen är att samtliga förbund bedriver verksamhet enligt plan, och att inga särskilda avvikelser finns att rapportera.⁵⁴
- Alla folkhögskolor har under våren kunnat genomföra den andel veckor som planerats och årets rekryteringar har gått bra och nu planeras inför höstens uppstart med nya rekryteringar. Inga avvikelser prognostiseras.⁵⁵ I verksamhetsberättelsen 2019 framgår att styrkorts målet om antal deltagarveckor har uppnåtts.

Kommentar

Sammantaget innebär våra iakttagelser att nämnden har varit väl informerad om förekommande avvikelser i verksamhet och ekonomi samt att erforderliga åtgärder har vidtagits med anledning av avvikelserna.

5.2.3 Har nämnden säkerställt åtgärder med anledning av de granskningar som Regionens revisorer genomfört under föregående revisionsår?

Under 2018 genomfördes en fördjupad granskning av Folkhögskolorna. Rapporten finns tillgänglig på Regionens webbplats tillsammans med revisorernas skrivelse och styrelsens svar. I granskning 2019⁵⁶ som omfattade uppföljning av

⁵⁰ Protokoll 2019-10-03 Bilaga 2 Delårsrapport RU samt Verksamhetsberättelse 2019

⁵¹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 Delårsrapportering Regional utveckling

⁵² Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 79

⁵³ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-12-18 bilaga 1 månadsrapport November 2019

⁵⁴ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 80

⁵⁵ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-06-04 Bilaga 1 Förstärkt månadsrapport April 2019

⁵⁶ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

granskningen av Folkhögskolorna gjordes bedömningen att verksamheten har vidtagit åtgärder för att stärka förutsättningarna för folkhögskolornas ledarskap samt säkerställt att folkhögskolorna kommit i åtnjutande av IT-stöd i likhet med övriga verksamheter i Regionen. Verksamhetsföreträdare framhöll att de bevakar att verksamheten håller sig inom den kommunala kompetensen vid Hola kursgård. I övrigt kvarstår noterade brister och rekommendationer från föregående granskning avseende styrkort, rapportering av delegationsbeslut och intern kontroll.

Beträffande rekommendationen om att tillse att rapportering av delegationsbeslut sker, har vi noterat att enbart ett delegationsbeslut finns diariefört 2019⁵⁷. Dock har denna rapportering inte hunnit ingå i nämndens protokoll under 2019.

I månadsuppföljning Regional utveckling november 2019 anges kopplat till revisionens genomförda granskning av nämndens verksamhetsstyrning under 2019, att rapportens resultat blir vägledande.

Kommentar

Mot bakgrund av att nämnden är ny från och med 2019 finns inga rekommendationer att beakta från föregående års grundläggande granskning.

I vår uppföljning av 2018 års granskning av folkhögskolorna har vi bedömt att rekommendationerna till *styrelsen* delvis har hanterats av nämnden sedan den tillträdde 2019 och att en del noterade utvecklingsområden från föregående granskning kvarstår.

Enligt vår bedömning är det av vikt att nämnden säkerställer rutiner i syfte att följa upp att beslut och uppdrag verkställs, inklusive ansvarig för genomförandet, verkställandets tidsram och former för återrapportering till nämnden. Detta gäller bland annat beslutade åtgärder utifrån genomförda granskningar. Se även kommentar 5.1.4.

5.3 Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

5.3.1 Har nämnden beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet?

Nämnden fastställde en plan för uppföljning av den interna kontrollen 2019 vid sammanträdet 2019-01-30.

Av nämndens protokoll framgår att inför 2018 och 2019 har riskanalyser begärts in från förvaltningarna i samband med inlämnande av budget. Även under 2019 föreslås Nämnden för hållbar utveckling att främst begära in utvecklade riskanalyser med tillhörande åtgärdsplaner istället för rapportering av mer specifika uppföljningsuppdrag. Vidare framgår att den förändrade förtroendemannaorganisationen 2019 innebär en ändrad ansvarsfördelning mellan Regionstyrelsen och den nya nämnden. I den gemensamma riskanalys som Regional utveckling har lämnat

⁵⁷ Delegationsbeslut om dataskyddsbud för nämnden för hållbar utveckling, 2019-12-18 Dnr 19NHU768

in, har det inför detta beslut noterats till vilken nämnd som riskområdet främst berör. Styrelse och nämnd får därmed under 2019 fortsätta att vidareutveckla den interna kontrollen inom sina nya respektive ansvarsområden.

Enligt nämndens plan ska förvaltningen Regional utveckling identifiera, värdera och bedöma åtgärdsbehov för viktiga riskområden inom respektive verksamhet. Förvaltningen ska rapportera hur arbetet fortgår i den förstärkta månadsrapporten (april) samt i samband med delårs- och årsredovisning. Specifika områden för riskanalys är bisysslor och GDPR, vilka ska rapporteras vid delårs- och årsredovisning. I samband med fastställandet av planen beslutade nämnden att uppdra till Regiondirektören att fortsätta stödja utvecklingen mot ett systematiskt arbetssätt med riskanalyser och riskhantering.

Riskanalysen och internkontrollplanen omfattar inte områdena folkhälsa och samordningsförbund och därmed inte samtlig verksamhet inom nämndens ansvarsområde från juni 2019.

Kommentar

Se kommentar i avsnitt 5.3.2.

5.3.2 Har resultatet av den interna kontrollen redovisats till nämnden i enlighet med nämndens beslut?

Enligt nämndens plan för uppföljning av den interna kontrollen 2019 ska förvaltningen Regional utveckling återrapportera resultatet i samband med delårsrapporteringen och årsbokslut. Dessutom ska en sammanfattning av hur arbetet fortgår redovisas i den förstärkta månadsrapporten (april).

Förvaltningen Regional utveckling och Enheten för folkhälsa har rapporterat resultatet av den interna kontrollen i delårsrapporterna utifrån givna anvisningar. Vi har noterat att redovisningen från förvaltningen Regional utveckling motsvarar innehållet i nämndens internkontrollplan. Den förstärkta månadsrapporten berör vidare kort internkontrollarbetet för Regional utveckling. Verksamhetsberättelsen 2019 för Regional utveckling innehåller ett avsnitt om intern kontroll samt en bilaga med uppföljning utifrån nämndens internkontrollplan.

Sammantaget är förvaltningens (Regional utveckling) bedömning vid delårsrapporten och i anslutning till verksamhetsberättelsen, att nödvändiga åtgärder har vidtagits för att uppnå en tillräcklig intern kontroll. Detta utifrån en rimlig grad av säkerhet inom förvaltningens samlade verksamhet. I delårsrapporten samt i verksamhetsberättelsen är dock internkontrolluppföljningarna⁵⁸ som är bilagda nämndens beslut om fastställande inte underskrivna. I *nämndens delårsrapport* saknades därtill information om intern kontroll.

Nämnden har genom beslut lagt informationen om förstärkt månadsrapport till handlingarna och fastställt upprättad delårsrapport 2019 samt verksamhetsberättelse för nämnden för hållbar utveckling, förvaltningen Regional utveckling och Enheten för folkhälsa.

⁵⁸ Delårsrapport Dnr 19NHU403-2, Verksamhetsberättelse Dnr 19NHU721

Kommentar

Nämnden har antagit en internkontrollplan för 2019, baserad på en riskanalys för förvaltningen Regional utveckling. Dock omfattar inte riskanalysen samtlig verksamhet inom nämndens ansvarsområde utifrån det nya reglementet som beslutades i juni 2019, eftersom Enheten för folkhälsa inte ingick i ansvarsområdet vid tidpunkten för analysen.

Enligt vår bedömning har nämnden inte tillfullo fått ändamålsenliga förutsättningar att uppnå en tillräcklig intern styrning och kontroll av verksamheten, i linje med intentionen i *Regionplanen 2019-2021*⁵⁹: ”Genom införandet av en ny nämnd för hållbar utveckling samlas ansvaret för prioritering inom viktiga framtidsfrågor såsom Regional utveckling, hållbarhet, infrastruktur, kultur och folkbildning i ett forum med tydligt styr- och ledningsfokus”. Även i fördjupad granskning 2019⁶⁰ noterades en problematik med att nämnden inte har ändamålsenliga förutsättningar att styra och följa upp intern kontroll. Det gäller dels hos den överförda verksamheten folkhälsa och samordningsförbund, eftersom nämnden för 2019 inte har ansvarat för enhetens riskanalys eller internkontrollplan och inte har tjänstemannastödet inom sin förvaltning. Dels gäller det förvaltningen Regional utveckling, vars arbete med intern kontroll inte nödvändigtvis kan hänföras helt till nämndens ansvar, eftersom förvaltningen hanterar både styrelsens och nämndens ansvarsområden.

Det är en brist att nämnden inte har följt upp intern kontroll i nämndens delårsrapport. Vi vill i övrigt hänvisa till den granskning⁶¹ som genomförts under 2019 av Regionens process för den interna kontrollen som beskriver generella utvecklingsområden gällande intern kontroll.

5.3.3 Verifiering av den interna kontrollen

Dokumenthantering

I granskningen ingår att verifiera den interna kontrollen avseende dokumenthantering. Nämnden ska enligt arkivreglementet upprätta en dokumenthanteringsplan som fortlöpande kompletteras. Dokumenthanteringsplanen ska redovisa de typer av handlingar som förekommer i myndighetens verksamhet. Den ska innehålla uppgift om handlingens funktion, samband med andra handlingstyper (processuella samband), tidpunkt för gallring enligt gällande gallringsföreskrifter, tidpunkter för avställning och arkivering samt lagringsmedium.

I sammanträdesprotokoll eller i diariet framgår inte att nämnden har tagit något beslut avseende dokumenthanteringsplan under 2019.

⁵⁹ s. 40

⁶⁰ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

⁶¹ Revisionsrapport ”Processen för intern kontroll” dnr 18REV57

Representation och gåvor

I granskningen ingår att verifiera den interna kontrollen genom stickprov av verifikationer avseende representation och gåvor⁶². Urvalet av transaktioner består av de kostnadsställen⁶³ som sorterar under Nämnden för hållbar utveckling. Det har därvid konstaterats att en del kostnadsställen hänförs till verksamhet under Regionstyrelsens ansvar.

I samtliga granskade stickprov framgår ett syfte med transaktionen. I huvudsak har granskade stickprov avseende måltider och förtäring angivits ett syfte för som tydligt faller inom ramen för Regionens riktlinjer. Vid gåvor har dock noterats två avvikelser gentemot Regionens riktlinjer i form av välkomstgåva till personal och gåvor till hela personalen. Vidare har noterats tre fall av gåvor till extern mottagare (Regionens riktlinjer behandlar bara gåvor till medarbetare), vilka har noterats som personalrepresentation. När det gäller representation har noterats omkring en handfull fall för vilka verifikationerna inte anger värd/ansvarig för organisationen, namnen på deltagarna eller specificering av vilken organisation deltagarna företräder. Enstaka fall har noterats där inte alla kvitton har bilagts underlag till samlingsfakturor samt felaktig kontering mellan extern och intern (personal) representation.

Kommentar

Vi rekommenderar att nämnden upprättar en dokumenthanteringsplan i enlighet med arkivreglementet.

Den interna kontrollen avseende fakturahanteringen har i stort varit tillräcklig. Granskade utgifter har med några undantag (gåvor) varit förenliga med Regionens regelverk och innefattat erforderliga underlag. Dock framgår inte vissa nödvändiga upplysningar för omkring en handfull av fakturorna. Se även resultat från stickprovskontroll i fördjupad granskning av nämnden 2019⁶⁴.

Att en del kostnadsställen som sorterar under Nämnden för hållbar utveckling är hänförliga till verksamhet under Regionstyrelsens ansvar, visar på att nämnden har budgetmässigt ansvar för verksamhet (förvaltningen Regional utveckling) som till den inte till fullo styr över.

5.3.4 Ryms nämndens beslut inom delegationen/uppdraget från fullmäktige?

En allmän iakttagelse som revisionen har gjort under 2019 är att de två reglementena som förekommit under året enbart tillåter att styrelse och nämnd, vad avser delegation till tjänsteman, får lämna sådan beslutanderätt till Regiondirektören. Därmed är nämndens delegationsordning inte i överensstämmelse med reglementet, eftersom denna lämnar delegationsrätt till annan än Regiondirektör.

⁶² De konton som har omfattats av granskningen är 46300 Personalrepresent ej avdr.gill, 46310 Personalrepresent. Avdragsgill, 46900 Uppvakning/presenter, 70700 Representation ej avdragsgill, 70710 Representation avdragsgill.

⁶³ ”Kostnadsställen med struktur ekonomi per 190826”

⁶⁴ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

Ytterligare en allmän iakttagelse, som revisionen bland annat gjort vid fördjupad granskning⁶⁵ är att det finns en bristande efterlevnad av Regionens attestreglemente för 2019, eftersom nämnderna och styrelsen varken själv har utsett beslutstestanter i förvaltningen eller har delegerat detta beslut i delegationsordningen.

I granskningen har vi i övrigt noterat en oklarhet enligt följande;

- Beträffande delegation framgår i nämndens protokoll 2019-11-14 § 102 att *Regionstyrelsen har till Nämnd för hållbar utveckling delegerat sin beslutsrätt att utse kulturstipendier*. I samband med ärendet beslutade nämnden om tilldelning av ett antal stipendier för 2019 samt att delegera till arbetsutskottet framgent att ”utse kulturstipendier”. Bland dem som delges beslutet ingår inte Regionstyrelsen.

Vi har vidare noterat följande formaliafel, vilka dock inte har föranlett en utebliven hantering av ärendet på fullmäktigenivå;

- Beslut 2019-08-30 § 69 Motion; persontrafik på Ådalsbanan, där nämnden istället för att besluta om att *föreslå fullmäktige besluta* i ärendet, själva beslutar om att besvara samt avslå motionen.
- Beslut 2019-05-16 § 46 om att Ostkustbanan 2015 AB:s årsredovisning 2018 ska läggas till handlingar. Som vi uppfattar det borde detta beslut ha *föreslagits till fullmäktige*⁶⁶, eftersom det är en del i ärendets beredning.

Kommentar

De iakttagelser som har kommenterats i vår fördjupade granskning, kommenteras inte närmare nedan.

Vi har noterat enstaka beslut med formaliafel, vilka dock inte har föranlett en utebliven hantering av ärendet på fullmäktigenivå.

Det är enligt vår bedömning oklart huruvida Regionstyrelsens delegering till Nämnden för hållbar utveckling, inklusive nämndens vidaredelegering till sitt arbetsutskott, avseende beslut om kulturstipendier utgör en giltig hantering. Enligt kommunallagen 6 kap 3 § beslutar nämnder i frågor som rör förvaltningen, i frågor som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om samt i frågor som *fullmäktige* har delegerat till dem. I reglementet framgår inte uttalat att styrelsen innehar befogenhet att besluta om kulturstipendier. Möjligen kan detta ärende i enlighet med reglementet falla inom ramen för att styrelsen har hand om ”de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter som inte uppdragits åt annan nämnd”. Därtill har heller inte framgått om nämndens delegationsbeslut respektive vidaredelegation till arbetsutskottet har anmälts/delgivits till Regionstyrelsen eller huruvida det finns krav på att dessa beslut ska anmälas.

Utifrån dessa iakttagelser rekommenderar vi att nämnden säkerställer att beslutsformalia är ändamålsenlig avseende formulering och delgivning till berörda par-

⁶⁵ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

⁶⁶ Protokoll Regionfullmäktige 2019-06-19—20 § 134 (Nämndens behandling ingår i *Beredning*)

ter. Vidare är det av vikt att nämnden säkerställer att beslut som tas faller inom ramen för nämndens uppdrag enligt kommunallagen och fullmäktiges uppdrag till nämnden.

5.4 Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

5.4.1 Rapporteras delegationsbeslut löpande till nämnden?

Delegationsbeslut har inte rapporterats till nämnden vid något av dess nio sammanträden under 2019. Att inga delegationsbeslut förekommit under året har i fördjupad granskning⁶⁷, avrapporterad 2019-12-13 vidare verifierats av förvaltningen.

Kommentar

Utifrån att inga delegationsbeslut har anmälts under 2019 bedömer vi att det finns risk för att delegationsordningen inte är ändamålsenligt utformad eller inte är tillräckligt känd inom förvaltningen.

Anledningen till att nämnden har beslutat om folkhögskolornas konferensavgifter, som enligt delegationsordningen har delegerats till förvaltningen, framgår i övrigt inte av protokoll (se avsnitt 5.1.3). I förekommande fall är det viktigt att det finns rutiner som säkerställer att delegater är informerade om att nämnden beslutar å deras vägnar samt att delegationsbeslut anmäls i enlighet med anvisningar i delegationsordningen.

Angående nämndens delegering, se i övrigt avsnitt 5.2.3, kommentar i avsnitt 5.3.4 samt iakttagelser på området i revisionsrapporten Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling⁶⁸.

5.4.2 Har nämndens protokoll justerats senast fjorton dagar efter sammanträdet? Har nämndens protokoll tillkännagivits på anslagstavlan senast andra dagen efter justeringen?

Enligt noteringar från tagna stickprov⁶⁹ har granskade protokoll justerats inom fjorton dagar och tillkännagivits på anslagstavlan senast andra dagen efter justeringen.

Kommentar

Granskade protokoll har justerats och anslagits i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen, vilket är tillfredställande.

Vi har i övrigt noterat att enbart *förslags*protokoll för sammanträdet 2019-05-16 finns tillgängligt på regionens hemsida samt i diariet, vilket bör ersättas med ett fastställt protokoll.

⁶⁷ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

⁶⁸ Dnr 19REV63

⁶⁹ Justerat protokoll för sammanträde 2019-01-15 anslaget 2019-01-25. Justerat protokoll för sammanträde 2019-10-03 anslaget 2019-10-08.

6 Revisionell bedömning

Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?

Bedömningen är att nämnden delvis har brutit ner uppdrag från fullmäktige till styrsignaler för verksamheten.

Nämnden och initialt Regionstyrelsen har fastställt varsitt balanserat styrkort för verksamhetsåret 2019, utformat i enlighet med anvisningarna i Regionplanen. Nämndens revidering av styrkortet har inneburit förändringar vad gäller antal och innehåll i mål och mått. Emedan revideringen av styrkortet har medfört en förbättring avseende måttens precisering och mätbarhet, bedömer vi likväl att en betydande del av målen inte tydligt uppfyller kraven på mätbarhet i enlighet med policyn *Samlad ledningsprocess*⁷⁰. Det är ett utvecklingsområde för nämnden att förtydliga den röda tråden mellan målen som uttalas i Regionplan och styrkort. Vi ser positivt på att frågan om utformande av styrkort med genomslag i hela organisationen kontinuerligt uppges vara uppe för diskussion inom förvaltningen. Tillämpningen av styrkortsmodellen är ett allmänt utvecklingsområde i Regionen.

Att nämndens reviderade styrkort för 2019 inte omfattar mål kopplade till nämndens nya ansvarsområde (för folkhälsoarbetet) enligt reglementet, kan enligt vår bedömning innebära en otydlighet i vad som ska uppnås.

Nämndens reviderade styrkort för 2019 har inte ingått i budgetskrivelsen och därmed inte behandlats av fullmäktige. I beslutet om revidering specificeras inte delgivning till annan instans vilket är värt att notera eftersom revideringen enligt protokollet innebär ”överflyttning av uppdrag/ansvarsområden till styrelsens styrkort från nämndens styrkort”. Utifrån vad som går att utläsa i protokoll har vidare inte nämnden tagit beslut för att säkerställa att förvaltningen anpassat sitt styrkort till revideringen. Därmed finns enligt vår bedömning en otydlighet avseende huruvida nämndens styrning har omsatts i verksamheten. Behovet av att åstadkomma en tydlig styrkedja från politik till förvaltning stärks enligt vår bedömning ytterligare utifrån att Regionstyrelsen enligt sitt reglemente har mandat att besluta kring delar av förvaltningens (Regional utveckling) verksamhet.

Det råder enligt vår bedömning viss oklarhet kring hur delegationsordningen avseende folkhögskolorna har tolkats och tillämpats under 2019. Det är av vikt att nämnden har rutiner som säkerställer en ändamålsenlig hantering av delegationsbeslut inklusive beslut som delegat hänskjuter åter till nämnden.

Vad som faller inom ramen för nämndens respektive Regionstyrelsens ansvar för ägarstyrning är enligt vår mening otydligt. Vi rekommenderar därför att nämnden tar initiativ till att tydliggöra vad som faller inom ramen för nämndens ansvar för löpande ägarstyrning, i dialog med Regionstyrelsen.

I övrigt rekommenderar vi att nämnden inför rutiner som säkerställer att en regelbunden och dokumenterad uppföljning sker av verkställandestatus, för såväl beslutade uppdrag som för övriga fattade beslut. Det är vidare av vikt att nämnden

⁷⁰ Målen ska vara uppföljningsbara genom mätbara resultatindikatorer som kan verifiera om målen uppnås.

även fortsättningsvis tillser att inte beslut fattas med jävsproblematik kopplat till nämndledamöters engagemang i ägar- och medlemsstyrningssammanhang.

Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

De regiongemensamma kraven på rapportering har efterlevts och rapporteringen motsvarar i huvudsak nämndens krav. Emellertid finns brister avseende fullständighet i framförallt nämndens egen delårsrapportering 2019, varvid vi rekommenderar nämnden att säkerställa rutiner och kontroller för en ändamålsenlig rapportering. Vi bedömer att nämndens system för uppföljning och rapportering är tillräckligt frekvent för att ge förutsättningar för att i tid kunna vidta åtgärder vid eventuella avvikelser. Vidare är bedömningen att erforderliga åtgärder har vidtagits med anledning av noterade avvikelser i verksamhet och ekonomi.

Måluppfyllelsen för nämnden och dess förvaltning Regional utveckling är god inom alla perspektiven i styrkortet. Dock har nämnden inte har uttalat några specifika mål beträffande Enheten för folkhälsa, varvid nämndens styrning är oklar.

I vår uppföljning av 2018 års granskning av folkhögskolorna har vi bedömt att rekommendationerna till *styrelsen* delvis har hanterats av nämnden sedan den tillträdde 2019 och att en del noterade utvecklingsområden från föregående granskning kvarstår.

Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Nämnden har antagit en internkontrollplan för 2019, baserad på en riskanalys för förvaltningen Regional utveckling.

Det är en brist att nämnden inte har följt upp intern kontroll i *nämndens delårsrapport*.

Enligt vår bedömning (se även fördjupad granskning 2019⁷¹) har nämnden inte till fullo fått ändamålsenliga förutsättningar att uppnå en tillräcklig intern styrning och kontroll av verksamheten, i linje med intentionerna som uttrycks i *Regionplanen 2019-2021* (om samlat ansvar för viktiga framtidsfrågor samt tydligt styr- och ledningsfokus). Förutsättningarna för tillräcklig intern styrning och kontroll brister dels avseende den överförda verksamheten kopplat till folkhälsa, eftersom nämnden för 2019 inte har ansvarat för enhetens riskanalys eller internkontrollplan och inte har tjänstemannastödet inom sin förvaltning. Dels gäller det förvaltningen Regional utveckling, vars arbete med intern kontroll inte nödvändigtvis kan hänföras helt till nämndens ansvar, eftersom förvaltningen hanterar både styrelsens och nämndens ansvarsområden. Det är problematiskt utifrån ansvarsutkrävandesynpunkt att nämnden inte tillfullo råder över förvaltningens interna styrning och kontroll och att nämnden har budgetmässigt ansvar för verksamhet (förvaltningen Regional utveckling) som till den inte tillfullo styr över.

⁷¹ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

Vi vill i övrigt hänvisa till den fördjupade granskningen *Processen för intern kontroll* (mars 2019) som beskriver generella utvecklingsområden gällande intern kontroll.

Utifrån vad som framkommit vid stickprov har den interna kontrollen avseende fakturahanteringen i stort varit tillräcklig. Enstaka noteringar om brister finns kopplat till gåvor som inte har varit förenliga med Regionens regelverk samt avsaknad av nödvändiga upplysningar. Se även resultat från stickprovskontroll i fördjupad granskning av nämnden 2019⁷², som föranleder bedömningen att nämnden regelbundet bör följa upp att rutinefterlevnaden fungerar.

Utifrån iakttagelser om en bristande efterlevnad av Regionens arkivreglemente rekommenderar vi att nämnden säkerställer att en dokumenthanteringsplan upprättas. Vidare rekommenderas att nämndens beslutsformalia säkerställs.

Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Utifrån vad som framkommit har nämnden i stort en ändamålsenlig beslutsformalia. Dock bedömer vi att det finns behov av att se över och säkerställa att delegationsordningen är ändamålsenligt utformad och känd inom förvaltningen, dels i och med att delegationsordningen inte överensstämmer med reglementet, dels genom avsaknaden av delegationsbeslut under året och därmed tillhörande anmälan av dessa.

Angående nämndens delegering, se i övrigt iakttagelser på området i revisionsrapporten *Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling*⁷³.

Sammanvägd bedömning

Sammantaget gör vi bedömningen att nämnden, bland annat utifrån bristande förutsättningar, inte fullt ut har säkerställt en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten under 2019. De bristande förutsättningarna för tillräcklig styrning består i att nämnden inte har förfogat över förvaltningen (Regional utveckling samt Enheten för folkhälsa) fullt ut under verksamhetsåret, vilket vidare är problematiskt utifrån ansvarsutkrävandesynpunkt.

Vi bedömer att det på en övergripande nivå finns en struktur för styrning och uppföljning som i huvudsak följer regiongemensamma policys. Vidare är måluppfyllelsen i nämndens verksamhet överlag mycket god. En betydande del av målen i styrkort uppfyller emellertid inte tydligt Regionens krav på mätbarhet och en röd tråd mellan Regionplanens uttalade mål och styrkort, vilket delvis gör det svårt att verifiera bedömning av måluppfyllelsen. Nämndens styrning beträffande Enheten för folkhälsa under 2019 är vidare oklar.

Granskningen har i övrigt visat på ett antal utvecklingsområden för nämnden att beakta i syfte att säkerställa tillräcklig styrning och uppföljning av verksamheten utifrån fullmäktiges mål och policys.

⁷² ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

⁷³ Dnr 19REV63

Anna Nordlöf
Certifierad kommunal revisor